ગોપીચંદ રાજાનો

ખ્યાલ

શોખીલા લોકોને સારૂ

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

છોટાલાલ છગનલાલ.

અમદાવાદ.

રીચીરોડ ઉપર " સત્યપ્રકાશ " પ્રેસમાં

બુલાખીદાસ નારણદાસે છાપ્યો.

સંવત ૧૯૪૬ સને ૧૮૯૦

કીમત ૨ આના

૭૩૫

ગોપીચંદરાજાનો ખ્યાલ.

શ્રી ગણેશાય નમઃ ॥ શ્રી ગુરૂભ્યો નમઃ ॥ શ્રી ગોપીજન વલ્લભાય નમઃ શ્રી શારદાય નમઃ ॥ અથ ગોપીચંદ રાજાનો ખ્યાલ લખ્યો છે.

હલકારાના દુહા.

આયા હલકારા ગોપીચંદકા રેહેવે બંગાલા દેશમ
સારસ્વતી માયા શારદા સમરૂ, ધર વલ્લભકો ધ્યાન
બાપ ધુચઈ બાજે મનકે તોડે મુખસે તાન.
ખાસ ખ્યાસ ઉસ્તાદ હમારા સેજો મુજરો માન. ખ્યાલ આયા. ૧
કામરૂ દેશ કમક્ષા દેવી કરામત હે ભરપુર;
હીંગલાજકા દરશન કીના જવાલા રેહે ગઇ દુર. ખ્યાલ આયા૦ ૨
રંગારંગીલા છોડી હમારે સદા જે રહે તે સંગ;
કામ પડે ઝગડેકે ગાંડી કરે ફોજમે જંગ. ખ્યાલ આયા૦ ૩
પાંચ રૂપૈયા પાવા રોજ કરો જગાં જે દુર ન્યારી;
રાજા સાહેબકા હુકમ હુવા તો પકડા ચોર જુવારી. ખ્યાલ૦ ૪
ઘડી ઘડીકી ચીઠી લગાવા ગોયા કભુ ન ખાવા;
ગુજરાતસે જલદી આયા મુંબઈ કલકત્તા. ખ્યાલ આયા૦ ૫
મુંબઈમે ખમાદેવી કલકતેમે કાલી.
જોગાણીમે ચામુંડા લાલ ચુંદડી વાળી. ખ્યાલ આયા૦ ૬

બંગાલેસે આયા હલકારા સબકે મન ભાયા;
આવે ગોપીચંદ રાજા બાજે નોબત બાજા, પીર આયા૦ ૭

ટેર દુહા.

આવે ગોપીચંદ ગોડ બંગાલેમે રાજ કરે સબ દેશમેં;
સરસ્વતીમાયા શારદા સમરૂ ધરવલ્લભકો ધ્યાન;
પાવે ઘુઘરૂં બાજે ઘનકે મુખસે તોડે તાન.
બાલ બ્યાસ ઉસ્તાદ હમારા મુજરો લેજો ગાન. આ.પા૦ ૧
પિતા હમારે જાને પ્રથવી નામ ત્રીલોકીચંદ;
રાજા કેદ કીયે દૈવતને જીનકે કાટે ફંદ;
ફીરે દવાઈ શેહેરમાંહી દુનીયાં કરે આનંદ. આયા૦ ૨
મા મેરી મૈનાવતી સરે ગામા ભરથરી જાણુ,
ઉજલ નગરી સહેજા તીરથ તીનકી દેવે દાન;
જોગી હોયકર આલા જંગલમે લગા ધ્યાનકા બાણુ. આયા૦ ૩
કામરૂ દેશ કુમક્ષા દેવી પુરણ કરજે કાજ,
દક્ષણુ માતા તું જનુની રખીગો મેરી લાજ;
બારા ગાદી બંગાલેમેં ગોપીચંદકો રાજ. આયા૦ ૪
છપ્પ આતી હુકમ મુલકમેં કરે નોકરી રાજા,
ન્યારી ન્યારી ધુંકે નોબત બાજે છતીસેં બાજા;
હાથી ઉપર કરે અંબાડી બાજે સુરકી બાજા. આયા૦ ૫

ચડા શિકાર ગોપીચંદ રાજા બારા શેર સબ જંગલકા,
લાલ સુરમેં ચાહે સુવે ઉનકો પીઠ બંગાલા;
ઝાલર ઝાંખર ઔર પતાકા હાથે સોવે બાલા. ચડા૦ ૬

એંસી લાખ અસવાર હમારા ચડતેકે સબ જંગલમે;
ખડે ખડે હમ ઝપડે ઝીને ઘડી પલક ઓર છીનમે. ચડા૦ ૨
પાંચ લાખ પ્યાદલ સબ ચડતે ઘોડે એંશી હજાર;
સીતેર લાખ તો રેહેવે સાંઢીયે હાથી બાર હજાર. ચડા૦ ૩
કડાબીણુ ઓર હાથણી બન્યા ઢલ પાસ હમ રખતે;
કામ પડે ઝપડેકે માંહી સબકે પેહેલે ચડતે. ચડા૦ ૪
શીરોપ્ર તલવાર હાથમે કડીયાં બીચ કટાર;
સીંગા ખાતર ફીરે ભટકતા જાણે જુગ સંસાર. ચડ ૦ ૫
પાંચ લાખ હાથીકે હોદે તુરીયાં બહોત અપાર;
વીસ લાખ તો પડે જંજીરા તીસ લાખ તલવાર. ચડા૦ ૬
ફીરે નકીબ ફોજકે માંહી ખડા ભાર દીલ બંકા;
ઘોડા ઉપર કરો સજાઈ દેઓ નકારે ડંકા. ચડા૦ ૭
તીસ લાખ બંદુક નાળીબંદ જાને ખેલ સંભાલ;
કમર કટારા હાથ શીરોઈ પીઠ ઢળકતી ઢાલ. ચડા૦ ૮
બીશ લાખ તોપાંકે ઉપર એક ઈનામ નીશાન;
તીસ લાખ ઓ પડે જંજીરા એક લાખ અશમાન. ચડા૦ ૯
ઐસા હમારા દુર હૈ શરે ગોડ બંગાલા શેહેર;
ફુતો ગોપીચંદ રાજા લીયો સીંગને ઘેર. ચડા૦ ૧૦

ટેર.

ઓ—ચાલોને સીંગ શીકાર હો શીદારજ મીંગ.
આદ જમીરા મીમીઆ સાથે, સુણુજો ચીત લગાય;
બાબુસ મારો રાજકો સબો ફુલ લાખેણો ખાય. હો શી૦ ૧

પ્રથમ બાગ પાહાડકે માંહી પેઠો મારગ રોક;
બાગ ઉજાડયો ગોર કેમવો દુખી શેહેરકે લોક. હો શી० ૨
સોના મીઠી કામની સરે દુનીઆન કંઠ લગાય;
રાજા બીબીઓ રાજવી સવો સીંગા ચડે શીકાર. હો સી० ૩
ઘોડા ઉપર ચડલેવો સરે લે નંગી તરવાર;
બાબકેસરી કીપાસેતી લેવા દુશમન કુમાર. હો સી० ૪

ટેર.

ગો—થારો સુતો શેર નિઃશંક જગાદે સીંગની.

ટેર.

સીંહણી—રાજા સીંગને મત છેડ કરૂં મૈં બીનતી;
ગો—ખડી રહે તું સીંગની થારા સીંગને દેહો જગાય;
લાગો મારયા રજપુતાસે બાજકાં બાગી જાય. થારો० ૧
સીં—તું આદગી બીન વિસરે આ જંગલ બીચ શેરઃ;
તુરતકી તોડે મારગાસરે છીણમેં રતીઆણુ ફેર. રાજા० ૨
ગો—ફેર ફેર તું કયાં કરે થારા સીંગને લેઉં ઘેર;
બાગ ઉજાડયો ગોર કેસરે મેં ઉણુરો માગુ વેર. થારો० ૩
સી—વેર છે થારો આગલો ફેર પીછે પરતાપઃ
ઘેર અંધકે કામનીશ તું બેગ બીસોને જાય. રાજા० ૪
ગો—સેર નીશંક પહાડમેં જબ જાગે જબ મારૂં;
દુનીઆન છેડું જીવતો સરે ટુક ટુક કર ડારૂં. થારો० ૫
સી—નામ લેત [illegible] સરે મારે ઝાલા ઉઠે અંગ;
સુતો શેર ચાંપ [illegible] જાગશે વો કરે રંગમેં બાંગ. રાજા० ૬

ગો—રંગમે ભંગ છગટની બાલી તું તીરીયનકી જાત;
  પ્યારા ખાવંદ પણ છાજશે રજપુતા દે હપ. પ્યારો૦ ૭
સીં—સીમ લડે રજપુત સે ધીર ક્યા હોત;
ગો—ખડે ખડે ન્નેધે જંગલ બીચ મારા સીંગને ડાર;
  હાથ છોડ હથીઆર અલાવા છાતી બીચ કટાર. પ્યારો૦ ૮
સીં—કહાં હાર કટાર ધરો કરમેં ઠરો શીરોઈ મ્યાન;
  ધાનની ખેર કરો તમ રાજા સાહેબ બચાવે જાન. રાજા૦ ૯
ગો—જાન હમારી નહીં હે નારી મત કરના મગરૂર;
  લાગી ચોટ શીર ધીર ફીસ તું શાંડ ભાગ જા દુર. પ્યારો૦ ૧૦
સીં—દુર ભાગકે કહાં મેં જાઉં લડું શેરકે સંગ;
  સનમુખ આપ મારયા માંડ કરો હોજમે જંગ. રાજા૦ ૧૧
ગો—તીરીયાલ ખડે ખાવંદકે આગે છુટે જીવનો પ્યાર;
  લગી ચોટ શીર ધીર ગરમકી તું ઓર કરેગી પાર. પ્યારો૦ ૧૨
સીં—ઓર મરદકુ આગ લગાઉં જો જુરે બારબાર;
  સતી હોવકે સંગ ચલુંગી જલું ઉનકે લાર. રાજા૦ ૧૩

ટેક.

(સીંહણી પોતાના સ્વામીને જગાડે છે)

જાગોરે જાગોરે જંગરા રાજવી, જાગોરે જાગોરે જંગરા રાજવી,
ધીર ક્યા આવે તુજે નીંદ ચડ આગો ગોપીચંદ રાય;
તોરણું આયો બીર—જાગો૦ ૧
ચડ આયો ગોપીચંદ રાજા પચ્ચોદશ પાલો ઘેર;
આજ સુતે સીના સરે થેં પેલી પાસાઓ ફેર. જાગો૦ ૨

દલ પર દલ ચઢે આતી બડી તેરી ઐકલી જાન;
દો દો હાથ રાજા સો સો કર ભગવાન. જોગી૦ ૩
સીત્તેર લાખ ફોજકા માલીક થા ગોપીચંદ રાજા;
એક ચોટમેં અગર ડુમાવે અધક બજાવે બાજા. જોગી૦ ૪
સનમુખ આયકે મોરચા માંડયા તોપ ધરી સબ ન્યારી;
સોલધનાં કાને સુણ્યા સબો કર ઘોડે અસવારી. જોગી૦ ૫

૮૧ લાવણી.

ગોપીચંદ—

ખડા વાઘ જદ પડા જમીપર લગા શીશ બાલા,
મત કરના પરીત રાંડકી મારા શેર દે ગઈ ટલ્લા.
જાન બચાકર ચલી જંગલમેં ઝપટેસે હારી,
મારા કોસ ફીર દે ગઈ અખાડ પરવત ઔર ઝાડી;
નાલે નાલે ફીરે ભટકતી જોબન મદમાતી,
જબ જાણ્યો તેરી પ્રીત સજનઃ મેં જાનીથી મારી;
ઇસ જંગલમેં આગ લગાઊં આજ રહું ન્યારી,
મારા શેર જબ હુઈ બીરાની છુતોંકી હારી.
ગોપીચંદને દેખ તમાશા સબ દુનીયાંકુ આયા હાંસા;
તીરીયા કાજ જુઠા પાશા કર ખ ખો કાલા. ખડા૦ ૧
ફીરી ફોજ જદ ગોપીચંદકી કયા કહેતા ભાઇ,
રાંડ જાતસે કર કર મોહોબત કયા શીખને પાઇ;
બડે દેંજ બીચ શેર શયાને ડસી વે લડાઈ,
રાંડ ખડી જદ દેખે તમારા પાસ નહીં આઇ.

લગી ચોટ શીર ઘોર ગરમગી આય ગઈ મુરછાઈ.
ગરતા ગીર કયાજ કહેતા તેરા રાજમે સુખીજ રહેતા.
મેં પારધીકુ દુખ નહીં દેતા રહે ભાલવાલા. ખડા૦ ૨
ચડી ફોજ જબ ગોપીચંદકી કગા કહેતા સબકુ,
રાંડ જાત જગતમે જુઠી ના ચાહીએ હમકુ
દોલત માયા માલ ખજાના સબી દુનીઆ ઠગકુ.
દોલત માયા બેઠા ખજાના યાદ કરો ધરકુ;
બલની અરજ આપ સુનલો મેરી સબી જાઓ ઘરકુ,
જીતે રહે તો આન મીલંગે જાતે જંગલકુ,
જોગી હોકર ધ્યાન લગાઉં પરમ પદારથ જો મેં પાઉં;
જનમ મરનસે મૂ ટલ જાઉ હોય ગયા ઉજીઆલા. ખડા ૨
હાકમને જબ કરી હુશીઆરી હરણ એક લાયા,
બારા હરણી ઉનકે પીછે છલ બલ કીયા;
આપને હાથસે ચોટ લગાઈ હરણા ગભરાયા,
બારા હરણી ઉનકે પીછે ગીરા દઈ કાયા.
હરણીકો જબ દેખત તમાશા હાકમ ખુસવાયા.
રાડજાત એક નહીં જુગમેં મનમેં હરખાયા.
અબી કહોતો પડોસે સરકુ ચલો ઘર સબ અપને ઘરકુ;
માલી કહે મેં રડતા હરકુ. ખડા૦ ૪

ઠેર.

પી.—પીતાવતી માતા નીર ભર્યો રે પારા નેણુમ.
ગો.—ગોપીચંદ લડકા, બાદલ બારસેર કંચન મહેલમ;

ગો— કહું માતા તું ઉણુગાનીશારે નીતકી રહેત નીનકી રેહેત ઉદાસ;
જો કોઈ કહેવે જીમ કટાહું કહેં દુશમનકો નાશરે. મૈ૦ ૧
મૈ ના પિટા મે ઉનમનીસરે ના કછ રહું રે ઉદ સ;
રત પહ્ડી બાદલ ચડઆેરારે અબ ગરશાચુરી આશરે. ગો૦ ૨
ગો—ના બાદલ ના બીજલીસરેરે ના કોઇ બાજે વાવ;
થારે મન ચિંતા ઘણી માને સાચી બાત બતાવરે. મૈ૦ ૩
મૈ—સાચ કહેશને સત ડગશેને જુઠ કહે પત જાય;
આજ પડી દરીઆવમેં સમે આધબીચ ગોથા ખાયરે. ગો૦ ૪
ગો—આજ પડી દરીઆવમેં સવે કરદઊ પેલે પાર;
માર હડાવું નીરનેશણ કર નગી તરવારરે. મૈ૦ ૫
મૈ—મ્યાન કરો તલવાર શને શને તુમ ધરો જમીનપર ઢાલ;
કાપાનગર સુનો પડયો શને આપનો બરદ સંભાલરે. ગો૦ ૬
ગો—મેરો બરદ બરો તન તેરો જો કોઇ આગ્યાઇ પાવું;
માતા હુકમ ફીરે નહીં પીછો તુરતકી હુકમ હડાવુંરે. મૈ૦ ૭
મૈ—મુઝે ભાઇસા પુત્ર તીહારા તુકી હે આગ્યાકારી;
રાજપાટ સુપનેકી માયા જીતો જમદવારીરે,—ગોપીચંદ લડકા
જોગી હોજારે તજ દે રાને.

ટેર.

ગો—માતુ રાજ કરણુ હૈ, જોગી મત કરે મા મૈનાવતી.
બારા બરસકી ઉમર મેરી મેં ક્યા જાનું જોગ;
મરયા કરે મુલકકે માંહી હસે શેહેરકે લોગ. માતુ૦ ૧
મૈ—મેરા બચન ફીરે નહીં પીછા મૈ પુત્રસાકી બાલ.

તેરી સુરત તેરા બાપકીસ વો જલ બલ હો ગઇ રાખરે. ગો૦ ૨

ગો—તેરા બચન ફીરે નહીં પીછા જોધ રજપુત સપુત,

દો જુગ રાજ કરણુંહે માતા ફીર જોગી અબધુત. માનું૦ ૩

મૈ—બાત પલકકી નહીં ભરોસા કરે કાલકી બાત,

ક્યા જાણુંરે કાયા હોવસ જો ઉગતે પરભાતરે. ગો૦ ૪

ગો—દીન ઉગે દાતણ કરૂં ઓર નીતકો દેઉં દાન;

ખટ દરસનકો ભાવ રખુંને વિપ્ર વધાવું માન. માનું૦ ૫

મૈ—દાન દેવે ફલ ક્યા હોવેસને ધન દોલત ઓર માયા;

અસલ ફકીરી લે લે લડકા અમર હોગી કાયારે.. ગો૦ ૬

ગો—કાયા અમર કરૂં એક છીનમેં દુનીઆન સાગેવાર;

પેહેલે પરણું પદમની સરે વિલખે રાજકુમાર. માનું ૭

મૈ—તીરીઆ જાત જગતમેં જુઠી સુનરે ગોપીચંદ;

જનમ મરનસે હોજા ન્યારા ટલે ચોરાસી ફંદરે. ગો૦ ૮

ગો—ચોરાશી ફંદ છુટ્યામેં ક્યા ક્યા નીપજે સાર;

સીતેર લાખ ફોજ દલ બાદલ ઉભી કરે પુકાર. માનું ૯

મૈ—કરે પુકાર કોઇ નહીં થારો અપણે અપણી કાજ;

ભાભો થારો દેખ ભરથરી તજ્યો ઉજેણી રાજરે. ગો૦ ૧૦

ગો—તજ્યો ઉજેણી રાજ ભરથરી આયો ગોરખનાથ;

દો જુગ રાજ ભોગો પૃથ્વીપર ભયો ગુરૂકો સાથ. મા૦ ૧૧

મૈ—ગુરૂ દેવનકો દેવ હો સરે ધરો ઉસીકો ધ્યાન;

જનમ મરણસે હો જા ન્યારો ચાલો બેદ પુરાણરે. ગો૦ ૧૨

ગો—ભંવર પડ્યો ભવસાગર માંહે જામે નીર અપાર;

અવઘટ ઘાટ ઓર નાવ પુરાણી કીસ બીધ ઉતરૂં પાર. મા૦ ૧૩

મૈ—ધરો ધ્યાન ગુરૂકો લડકા જુઠો સબ સંસાર;
સતકી નાવ ધરમકા નેજા જીતો જગ દવારરે. ગોપી૦ ૧૪

ટેર.

આપા બ જોગી નિગમ પહાડસે નહીથા પવન નહીથા પાણી;
જ્યાં હોતીથી અકાશવાણી નહીંથા પુરૂષ નહીંથી નારી;
ચાર ખુટમેં ધુધરકાર. આપા બ જોગી૦ ૧
બદ્રીનાથમેં પડે હીમાલા આવે સરદકી ટહાડી;
આ પામામેં સીંગ ચડુકે ઊંચા પેરવત ઝાડી. આપા૦ ૨
ગુરૂ હમારા સાહોબી ચીગનલાલ કરે સલામ ચેલા બાલ;
ગુરુ હમારા સાહોબી ચીગનલાલ જાત કામેજી. આપા૦ ૩
શ્રીશ્રી કરકે રીતા પુકારે એક ચીતસે રાગ;
બાબા આદમ ગુરૂ હમારા ઊસકો ધરતે ધામ આપા૦ ૪
નિગમ પહાડસે આપુકી જગા જહાં રેહેવે જોગેસર નગ્ગા;
પુષ્કરહે હિંદુકા ધામ બાલ બ્યાસકુ મેરા સલામ. આપા૦ ૫
ગંગા જમનાં તીરથ બાગી નહાનેકુ આવે નર નારી;
સીપ ગુરૂકા ભરતા ચેલા માલ ખાવે બાતકી ચેલા. આપા૦ ૬
હરદુવાર હરકી પેહેડી વહાં ગંગા નીર વહેતી ટેડી;
ગાનસીંગને દખાયા બાવા અનેક જોગી દવ બતાવા. આપા૦ ૭
બતલાવણુ વાલા પુછેહે બાવા બાહાર કોણુ ખડાહૈ;
બાબા ગોપીચંદ જલથલ ભરમ. આપા બ જોગી૦ ૮

ટેર.

ગોપીચંદ—

અમર કરોરે કરૂં બંદગી ગુરુ ગુરુ જલંધર નાથ;
પેહેલા પુતલા જલ ગયારે પિતા સુધારો કાજ. આગ૦ ૧
જલ બલ ભીગ ગયારે તમેરે ધરા રહા સબ રાજ;
અમર કરોરે કરૂં બંદગી ગુરૂ ગુરુ જલધર નાથ. આગ૦ ૨
દુસરા પુતળા જલ ગયારે મૈનાવતી મેરી માય;
હાથ જોડને કરૂં બંદગી લળી લળી લાગુ પાય. આગ૦ ૩
તીસરા પુતળા જલ ગયારે સનમુખ ખડી ઘર નારે;
પેહેલાં પરણું પદમણીસ વો વિલખે રાજકુમાર. આગ૦ ૪
ચોથારે પુતલા જલ ગયારે ચંદ્રાવતી મેરી બેણુ;
રોસ ભરે ચિંતા કરે બાર બાર આવે નેણુ. આગ૦ ૫
પાંચમા પુતલા જલ ગયારે ઉગરીન ગગરૂબ;
ગામ ઉજાડાયો ગોર કેસરે જોગી હુવો અબધુત. આગ૦ ૬
છઠા પુતલા જલ ગયારે ઉભો કરૂં પુકાર;
સરન પડયો ગુરૂદેવ કેરે આબ સાહે તો ગાર. આગ૦ ૭
સાતમા પુતલા થીર રહ્યારે ગુરૂ ગુરૂ જલધર નાથ;
મોતી કહે મન ધીર વાચા સાંઈ બચ ગયો રંક ફકીર. અમ૦ ૮

ટેર.

જલંધર—બારા બરસકી ઉમ્મર બચ્ચા ગોડ બંગાલે રાજ કરે.
તુમ રાજા મેં જંગલ જોગી તેરે મેરે ક્યા કાગ;
રાજ કરો ગાદી ઉપરે બેઠો સુરૂકો નાગ. બા૦ ૧
ગો—ના ચહીએ મુજે દોલત માયા ના ચઈયે મુઝે ગ
હાથ જોડાને કરૂં બીનતી ગુરુ સુધારો કાગ.

મેં ચેલા તુમ ગુરુ હમારા શિરપર મેરા હાથ ધરો. ખા૦ ૨

જ—તુને ચેલા ના કરૂં સરે સુણુ રાજા મેરી બાત;
કહ્યું તુ મારે પાવ પડનેકુ જોડત હુ દો હથ. ખા૦ ૩

ગો—ભગવામે ભગવાન બસતહે ગુરૂ દેવનકો દેવ;
આપ તરે ઔરનકુ તારો; કરૂં તુમારી સેવ. મેં૦ ૪

ટેર બાવણી.

ગોપીચંદ—

સુણો જલંધર આપ નિરંજનજી તુમ ગુરુ મેં ચેલા તેરા;
પડી ઝાઝ દરીઆવ બીચમે પાર લગા બેડા મેરા;
તીરીઆ જાત જગતકા ફુંદાજી તીન લોક ઈસમે મોઈ;
માત પિતા ઔર બેનજ બંધુ ન્યાત જાત સગા સોઈ;
રાજ ગરબ અભિમાન ગરબ બતાજી પાપ પરગટ હોઈ,
જમી ઔર આકાશ બીચમેં ગયા નહીં સાજન કોઈ;
એ સંસાર બરા દીલ સાગર જીમ મછી કાટે કોઈ;
ખડે પાસપર કાલ પુકારે રૂપ ધરા જેસે બોઈ;
બુરા હાલકા ફંદા મેને છોડા રાજ સબ ધંધા
એ બદન વણુ હોગીરા નહી તાજ જહાં જાલ ઘેરા. પડી૦ ૧
ધરમ રાજાને ધજા ચડાઈજી શિરપર આયકર કાલ ખડા.
જબ ચુકે જબ મારે ચોટ જયું ચીડીયાં બીચ બાજ પડા;
કાયા હૈ અરૂદે કચાજી ઉસ મઢીકા બના ધડા,
લાગે ઠેસ જદ ઉડે બેસા જદ ફુટે તાર જયું તડાતડા;
બ્રહ્મા બિસનુ મહાદેવ થાઈન તીનુસે કોન બડા,

ઉનકે આગે મેં નહીં ચુકે જાય આસનપર દીના પડા;
પુરી કાશકી ફાંસી વો જુગન મરે ચોરાશી,
કહાં મથુરાં કહાં કાશી ચાર ખુટ ફીર ગયા ફેરા   પડી૦ ૨
સતજુગમેં હીરણ્યાકશ્ય રાજાજી મહાદેવને બરદાન દીયા,
દ્વાપરમેં દુરજોધન રાજાજી આપ સીંગાસન હાથ લીયા;
આયા કાલ જદ પડા ધરનપર ઘડી એક ફીર ના જીયા,
સાત દ્વીપ નવ ખંડ બીચમેં સબ પૃથ્વીકા રાજા કીયા;
ત્રેતામેં રાવણ થા રાજા સબ દેવનકુ કેદ કીયા;
મઘ માલ દોહુ ભરતે પાણી ચંદ્ર સુરજ જલ તેજ દીયા;
કૃષ્ણ ભયે કલજુગમેં રાજાજી સબ જાદવ અભિમાન કીયા,
આયા કાલ જદ પડા ધરનપર મરગયે ગોપી છોડ દીયા;
ચારૂ જુગકી કહી કહો નાથ અબ કયા રહી,
સેન કીસીકે ગઈ નહીં તાગ જહાં જલ ગેરા.   પડી૦ ૩
સુણો નાથ એક અરજ મેરી ગુરૂ વિના કૈસે મુક્તી,
બડે મુની એ વિશ્વમિત્ર સબ દેવન ગીલ કરી ભક્તી;
શુક્રાચાર અસુરકે દાતાજી બચા અલીગે જુગતા જુગતી,
ગોરખનાથ ભરથરી રાજા રાજ છોડ માયા મુક્તી;
કહેતે મોતીલાલ સભામેં અખંડ જોત કરે જુગતી,
દુસ્મનકો નાશ કર ભવાની અરજ સુણો મેરી શક્તી;
ભગત તુમારે તારે સબ અસુર નકુ મારે;
કુડ કુંડ કર ન્યારે ઉઠી જોગકી લેહેરાં.   પડી૦ ૪

ટેર દુહો.

ગો—ચંપા નીજરાંરા મેલો મારો મનરો,

સુણ હે બાંદી કહું હકીકત પહેલાં નીચે આન;
ધન દોલત માયા નહી માગું બીક્ષા ધામકી લાવ. ચંપા૦ ૧

ટેર.

દાસી—જોગી સુણ બતાવું થારી ખાલમેં;
બાંદીઆગી બાપ રાણીશ નહીં સુનતે બોલ શંભાલ;
કોણ બેન તું કીસકા ભઇ સુણ બતાવું ખાલ;
નામ લેવે તું ગોપીચંદકા ઉઠે ગાદનમેં ઝાલ. જોગી૦ ૧

ગો—બાંદી મારા બાપ કીસથા લઇ કાળમેંઆત;
દીની બેન દો ડાપ ચેસને દેખ્યો થારો તોલ;
માલ ખાય મસ્તાની હોય ગઇ બોલે કડવા બોલ. ચં૦ ૨

દા—ઐસા બચન ફીરે નહીં પીછા તુજપર આવે રીસ;
કતેક જોગી મંગકર ખાતે થી તે દસ ઔર બીસ;
સુણતાં રાજા ઉગ્રસેન થારો અભી કટાવે શીશ. જોગી૦ ૩

ગો—અધર શીશ કટાનેવાલા નહીં પૃથ્વીમેં જાય,
ના કીસીસે વઇરભાવ મારે ના કીસીસે દાવ;
જાય કહેજે મારી બહેનનેરા થારો વીર ગોપીચંદ આય ચં૦ ૪

ટેર.

દાસી—બાઇ ગોપીચંદ આયો ભમવા વેશમેં.
ઉઠ ઓ બાઇ બારણેરા થારો આયો ગોપીચંદ વીર;
જોગી હોયકર ચલા જંગલમેં સુનો કર ગયો પીર. બાઇ ૧

ટેર.

ચંદ્રાવતી—દાસી રાજ કરેરે વીરો દેશમેં.
હે છીનીયારી પાપનીશ માનુ બોલ ન ઐસા બચન;

નામ લેતે તું ગોપીચંદકા કાલ ન આવે બદન. દા૦ ૧
દા—જેસી કાલ ઊઠી મન તેરા તેસી મુજકું જાણું;
નામ બતાયા નરપત માનું સબ દીયા સેલાણું બાઈ૦ ૨
બં—જોગી જોગી મતકર દાસી મુખસે બોલ સંભાળ;
એ તો જોગી દુર દેશકો લુણ ભરાવું ખાલ. દા૦ ૩
દા—લુણ ભરાવું ખાલમેંસ થાને મારૂં જીવસે દાર;
ભીક્ષા માગે બારણેંસ વો ઉભો કરેરે પુકાર. બાઈ૦ ૪
બં—કરે પુકાર એક નહી પુછે નીશદીન આગો હાર;
એક સુરતકા અનેક જોગી દીનમેં ફીરે હજાર. દાસી૦ ૫
દા—એક ચંદ્રકો ચાંદણોસ શીર ફુલે ગોપીચંદ,
જીનો ન જાયો પૃથવીસ વો કરે ઉજળો ગંદ. બાઈ૦ ૬
બં—એક આચંબો મેં સુણ્યો શરે નો ધર હોય ઉછાવ;
કુંજર કસીઆ પાલખીસ વો ધરતી ધરે ન પાવ. દા૦ ૭
દા—પાવ બળ ધરતીતપેસરે સુરજ રખો શીર છાય;
ભીક્ષા માગે મહેલમેંસ વો ઉભો કરેરે પુકાર. બાઈ૦ ૮
બં—હલપર હલ ચડે અતી ભારી એ બંગાલો રાજ;
છત્ર સિંગાસન ચમર ઢોળાવે ખડ ચલે ગજરાજ. દા૦ ૯
દા—કાનમેં મુંદ્રા ગલે મૃગછાલા શીરપર ભગવા વેશ;
સીંગી નાદ બજાવે મુખસે અદ પુરૂષ આદેશ. બાઈ૦ ૧૦
બં—હીયો હુલ કરે સખીસ મારો જીવ ધરે નહીં ધીર;
કોસ બીધ દેખું વીરનેસ મારે નયણે ન ચભે નીર. દા૦ ૧૧
દા—નેણાં નીર રાખલોસ બાઈ મગ ગીલોને જાય

ધુપ પડે ધરતી તપેસરે જસે જમીનપર પાપ. બાઇ૦ ૧૨

ચં -ફિર એ બાઇ બારણેશ તું લે મખીયાંને સાથ;

કરો આરતી ગોપીચંદકી પુછો મનકી બાત. દાશી૦ ૧૩

ટેર દુહો.

ગો---ગારી બેન સપાની બીક્ષા આલોની ઉબો બારણે;

ચં--ગોપીચંદ વીરા જોગી હુવોરે કીણે કારણે.

કાં થે લીની સેલી સીંગી કહાં ફડાયા કાન;

બારા બારસકી ઊંમર તેરી તે લડકા નદાનરે. ગો૦ ૧

ગો--જનમ દીયો મેનાવતીસરે કીસબીધ લોપું કાર;

સુક મુકાઇ મહેલમસાને કીયો ગુરૂકી લાર. મારી૦ ૨

ચં -મરજો મા મેનાવતીસરે જીને બતાયો ગ્યાન;

દુજારે સરજો સતગુરૂ થારા ફડયા છુરીસે કાનરેકાનરે ગો૦ ૩

ગો--કાન ફડાયા મુદ્રા પેહેરી કર લીયા ભગવા વેશ;

માત પિતાને દોશ ન દીજે લીખ્યા બિધાતાલેખ. મારી૦ ૪

ચં --કહા બિધાતા લીખગઇ આને સંગતકા ઉપદેશ;

શેહેર બંગાલા સખી ડબોયા કર કર ભગવા વેશરે. ગો૦ ૫

તેરા ગુરૂકુ આગ લગાઊં દીની ઉલટી શીખ;

રાજ છોડ ને ભયો મસાની ઘર ઘર માગે ભીખરે. ગો૦ ૬

ટેર લાવણી.

ચંદ્રાવતી--

મરી અબલાકી બીનતી અરજ સુણું ગોપીચંદરે બાઇ

માતા મેરી જનમ દુખીઆરણુ રોય મરેગી બીજાઇ. ૨૬
મેરા બાપકુ એકહી બેટા દુસરા મને જનમ લીયા;
પુત્ર વિના પરીવાર સબીરી જ્યું મંદીર બીચ દીવા.
તેરા સમરણ સબ કોઈ કરતા જીસ જોગીકા ભેસ લીયા;
તેરે બિના અબ સુણરે બાઇ મરજાવેગી ફોડ હીયા.
હીયા ફોડ મર જાવે કહો કહો જોગી કહાં પાવે;
ઘર ઘર અલક જગાવે કોણ ઉપાય કરૂં બાઇ. ગાતા
બીના ભાઇ કો બેન ન બોલે જુગમેં રહેવે નહી નાતા;
મુડ મુડાકર સુણી મેહેલમ ખુરી કરી જો ઘર આતા.
દેખ કસાઇ દયા ન આઇ કાડા કાન અપને હાતા;
ઇશ્કી શીરમતમેં એહી લી બાથા ખુશી કરી જોગીદાતા
શેહેર બંગાલા સબી ઢંઢોળ્યા છોડ ચલે અન ધન માયા
કોણ દેશસે આયા જલધર કહા કરે અમર કાયા.
હાથ જોડને કરૂં બીનતી સુણજો તું મેરી બાઇ;
કહા હે ફકીરકી નાત જાત વો હે બણીકી યા નાઇ.
જોગી બનકે આયા છીન્ન મેરી કાયા,
મોતીને વ્યાસ ગાયા ભેખ ઉતારોરે બાઇ.
માતા મેરી જનમ દુખીયારણુ રોય મરેગી બીજાઇ.

૯૨

ગો—રતનાદે બાંદી ભીક્ષા ધરમકી લાવના
રત—સુણ બાલક જોગી મહેલો નહીં અલક જગાવના.
ગો—જોગી ખડા તેરે બારણે મુંડી ભીક્ષા ધરમકી લાવ;

ધુપ પડે ધરતી તપેસ ગારે સુરજ રહ્યો શીર છાય;
ગુરૂસે બીનતું ભીક્ષા ધરમકી લાવના, ૧
રત૦—કાં થારી માતા ઘર નહીંશને પિતા ગયા પરદેશ,
કોણ થાને મુસે બોલીયો તું કર ગયો ભગવો વેસ,
ગુરૂસે બીનતું થાને કીનેરે દીયો ઉપદેશ;
સુણુ બાલક જોગી મહેલમાં નહીં અલક જગાવના, ૨
ગો—માતા મેરી ઘર બસે લુંડી ગુરૂ જલધર નાથ,
અમર કર્યો ઇન લોકમેં મારે ધર્યો શીરપર હાથ;
ગુરૂથી બીનતું મેલાં ફીરતાહું દીન રાત,
રતનાદે બાંદી ભીક્ષા ધરમકી લાવના ૩
રત૦—ગહેલાદા મારગ છોડ દે જોગી પહાંસે હોજા દુર,
ભુખ્યો હોય તો માંગલે થારો કરૂંરે દળીદર દુર;
દયા મુજ આવની મેલાં અન ધન લખમી પુર,
સુણુ બાલક જોગી મેલાં નહી અલક જગાવના.

ટેર દુહા.

રતનાદે—

ચાલો બાઇ અબ બારણે જોગી અલક જગાવેહે,
અલક જગાવે ને નાદ પુરાવેને ઉભો કરે પુકાર;
માઇ બાપ વો કહુએ ન કેહેવે દીસે રાજકુમાર;
ચાલો બાઈ અબ બારણે જોગી અલક જગાવે હે. ૧
સુણુ રાણી પાટમદે આવ ઉઠ બારણે જોગી અલક જગાવે હે,
લોભકો નહીં આકાશ છણુ છોડી સબ જુગતકી આશ;

માંગતા હે સો પીના લીયે જાવે હે. સુણ૦ ૨

રાણી--સુણ્યુ હે રતન જખાંનકુ જતન કર માંગ ખાઇ;
આજ ભઈ ભોગી હો બ નાવતી હે કુંથ મગ વારખાઇ હો;
જખાન કયા કુછ બા ની રાજા તો ગયા શીકાર,
ભજન કુઈ બાણીકી કર આપણી કાગ બેઠી ગુણ ગાવે હે.

ટેર કુકુ.

રાણી--

જોગી થારીરે સુરત મ રા રાજરી.
થારી સુરત મારા રાજકી શાને ઓલણ ગયો શીકાર;
બાલી સુણકર જો મેં દોડી આઇ મહેલકે બહાર. જોગી૦ ૧
કાં થારી માતા ઘર નહી શાને પિતા ગયો પરદેશ;
કોણ થાને મુસે બાલિયો તું કર ગયો ભગવો વેશ જોગી૦ ૨
ભીક્ષા માગે મહેલમશરે ઉભો કરેરે પુકાર;
સુરત લાગે સ મીની શાખારે રાજી કઉણી પાર. જોગી૦ ૩
કોણ થાને મુસે બેલાગોલરે કોણ થાને દીની શીખ;
કાલ પડા ઉગુ દેશનેશ તું ઘર ઘર માગે ભીખ; જોગી૦ ૪

ટેર.

ગોપીચંદ જનનકો વેરી રહ્યા.

ટેર.

ગોપીચંદ--

બાગો બગારે મન જોગી હો બડા મહેલકે બઢ

કરતાહું પુકાર સુણીયો અરજ મેરી.
અટલ રહો તેરા રાજમેંરારે સબી જગ કાજ;
આબાદાની મેરી બાસી કુમી તેરી હાજર હોવે સો ભીક્ષા લાવ,
બહોત દેર હુઇ મુજે વાત ફેરી ગુરુસે પાયા ગ્યાન,
ઓ ધરૂં મેં રાજ ધ્યાન લાવે. ગાઇ મુજે હોતી હે અવેરી;
ભયો ભયારે મન જોગી હો. ૧
હોતી હે અવેર જામેં કછુ નહી ફેર,
માંગતા હે ભીક્ષા ઐર મેં કહા કહૂં જનમકા ભોગી;
સો આજ બન્યો જોગી ગલે ડાલ મૃગછાલા;
અંગ ભરમાઈ હે પલકમે મુલક ઉડાય દીનો;
અંગ ઉલટ ગયો હરીઆવ એક છીન માંહે;
ગંગાબાકો છોડયો રાજ લાજ સબ જુગતકી ખ્યાલ.
ત્રિયાકુ કહેગયો માઈ હો જનમકો વેરી હો. ભયો૦ ૨
રાજાકી રાણી સો ગુરૂકી માતા લિખા લેખ વીધાતા,
સો મેં કયા કરૂં પુન્યસે પુન્યસે કરી હું ખુણીકી સેવા;
માતા બરે કરી કૃપ સંતી આણુ મીલા હે
પુછ તો પીરાઇ બહલી હે ધીર સો પિયા મકડેસે ધીરૂ
ઇસ જંગલમેં જુઠન જુઠા લગી હે જુટમ લુટા,
નહી બચે જાન રાણી મેં કયા કરૂં
જનમ ઔર મરનસે ન્યારા નહીં કાઇ
કબહી ભયે અવતાર જાને ખરગ ધારા હે,
મચ્છ ઓર કચ્છ વરાહ નરસીંહરૂપ દેખ હીરણ્યાકસકુ મારાહે
કૃષ્ણને કંસકુ મારા હે.

ખુપાને ગુપ્ત હરણીની સખકી કલંકી અવતાર,
મહારાજ બડે હે. ભયો૦ ૪
જનમ ઓર મરણુસે ન્યારા નહી કોઈ;
દશાંઠ ભયે અવતાર જાને ધરગ ધરા હે,
સંતનકી સુણી પુકાર આગે જનમ ધાર;
ટુક ટુક કર અસુરકુ મારા હે જાને કરે હે અનેક કામ;
આપણા આપણા ભગત દેખતા હે જાકો નામ નહી આધાર
રાણી જોધ આનંદ હમારા હે. ભયો૦ ૫
આયો આનંદ તેરો સો બસે ચીત મેરા હે,
જલંધરકો જોગ પાયો જેસાઈ આપ તેસો પલસે બાંધીગો પાપ;
અરે મહારાજ થાને એસી સીખ કોન બનાઈ હે ભયો૦ ૬
પિતા ત્રીલેકીચંદ જાને સણી કીગે આનંદ;
માતાતો મેરી મૈનાવતી અમૃતસે ભરી હે,
ભ્રાતા તો ઉગ્રસેન જાકો ભર આવે નેન,
બેન તો ચંદ્રવતી મેરી ચિંતામેં ખડી હે;
રાણી પાટમદે મેરે સનમુખ ખડી હે;
વાહવાહરે ગોપીચંદ તેને બહોત ખુશી કીઈ હે. ભયો૦ ૭

ટેર.

રાણી—રાજા થાને પાખંડ એ ભેદ બતાગો વે.
ગો—માઈ માનુ બ્રહ્મગ્યાન ગુરૂસે પાગો વે.
રાં—કાંહે બ્રહ્મા કાં હે વિસ્નુ કાં હે આદ સન્યાસી;
તીન લોકમેં રાજ કીયાકા વો કૈલાસકે બાસી,
એસા કીયા પાખંડીને ડાલ ગલે ફાંસી. રાજા૦ ૧

ગો—બ્રહ્મા ઈશ્વર બિશ્નુ અમર શંકર દેવ,
આગમ નિગમકી સુજે ઉન્હોં જાનેં સબકા ભેવ,
હાથ જોડકે કરૂં બીનતી ગુરુ દેવનકા દેવ ભાઇ૦ ૨

રા—તેરા ગુરૂકુ પુછો મેં રાજન બિના પુરૂષકી નારી,
બ્રહ્માકી સાવિત્રી સોહે બિશ્નુકે ઘર લખ્મી,
મહાદેવ સંગ સોહે પારવતી કાપ્યું જગ નીશાની. રાજા૦ ૩

ગો—જોગ ગુરૂને ઐસા બનાયા જીણુસે બાલના નાહી,
બ્રહ્મા બિશ્નુ મહાદેવને સારી સૃષ્ટી રચાઇ,
બિના નાર નહીં નરકી પેદા, મેં લડકા તેં માઇ. ભાઇ૦ ૪

રા—મઇ માઇ મત કર બાબુ તું છે રાજકુમાર,
એક દીન રાજા તું હતો રાને તુમ ગુરૂને ઠગ ડારે,
ચેલા કિયા પાખંડીને છોડ ગયા સંસાર રાજા૦ ૫

ટેર.

રાગણી—રાજા ઠગસે ઠગ બોલે ચાલો મેહેલાં માંહે.

ગો—મઇ માનુ ભિક્ષા ભરમકી લાવ ગુરૂકી આગ્યા નાહી,

રા—કાં થેં લીના ડંડ કમંડલ કાં લીની મગછાલા,
કોણ ગુરૂ ઉપદેશ બતાયો કીનું પેરાઇ માલા;
ગુરૂકા નામ બતાવે જોગ તે કેસા પાવે.

ગો—ભિક્ષા માગણ આયા દીજે મેરી માઇ;

રા—રાજા ઠગસે ઠગ બોલે ચાલો મેહેલાં માંહે. ૧

ગો—ડંડ કમંડલ દિયા ગુરૂને ઉન્હે પેરાઇ માલા,
શેલી સીંગી નાદ બજાને ઓઢણકુ મૃગછાલા,
ગુરૂને જ્ઞાન બતાયા રસ્તા જગસે પાયા;

ગુરૂ દેવનકો દેખા કરૂં મેં ઉનકી સેવા માઈ૦ ૨
રા—તેરા ગુરુકુ આગ લગાઊં ઉને બતાયો ગ્યાન;
બારા બરસકી ઉમ્મર તેરી તે રાજ ના દાન;
જલંધર કહાંગો ઝેરી જનગકો મેરો વેરી,
ભિક્ષા દેસે બાવુ ગુરૂકુ આગ લગાઊં રાજા૦ ૩
ગો—અબ મેં રંડી નહી કાગજી સુખસે બોલ સંભાલ;
મુક્તીકો દાતા જલંધર ઉરકો દેતી ગાળ,
જલતી મેરી કાયા ગરબામે બાન લગાયા,
પાદરોં આગ લાગી તે જોબન ગઈ ગાલી. માઈ૦ ૪
રા મેરા જોબન બહોત જોરાવર યે જોગી બન આયા,
જ્યું જ્યું સુરત દેખું તેરી છીજે મેરી કાયા,
માયા તેને કેસી તોડી બીચ ડગાઈ મેરી જોડી.
અંતસે ઉઠે જ્વાલા સુણુ ગોડ બંગાલે વાલા. રાજા૦ ૫
ગો—ગોડ બંગાલે રાજ કેશો માઈ દો વીપ્રને દાન,
રમતા જોગી હસકર પુજો વધે જગતમેં માન;
માંગ કર લાવે જો ફેરી વેદ ગામ મા તેરી,
ગુરૂ આવેગા મેરા અબ તો ભયા સવેરા. માઈ૦ ૬
રા—કુના સબેરા માગે ફેરા કેસે બાલું નાહીં.
તેરા મેરા ન્યાય હોવેગા ભર પંચોકે માંહી;
પકડ લઊં તેરા પલ્લા કેસે તેં તોડા તલ્લા;
બાપકુ બિન્દુ પાતી જનકો મેરે સંગાતી. રાજા૦ ૭
ગો—તેરે જનમકી તું સંગાતી મેરા૦ જનમને જોગ;
ઇસ બાતોંમે નફા નહી હે હસે શેહેરકે લોગ;

જોગકી સુધ માતા લીખા સો લેખ મિટાતા;
કલપતી ક્યું તું ગનમે જોગ લીખા મેરા કરમમે. ગાઈ ૦૮
રા— લીખા અંક સોઈ મીટાતા દયા કરતા કીરતાર,
જો ઘર રેહેતી મેં બાપકે ઔર ગીલે ભરથાર.
સુણો મહારાજ રાજા દેશકા આવે રાજ;
બાપકે ઘરમેં પ્યારી રેહેતી અકલ કુંવારી. રાજા૦ ૯
ગો— અકલ કુંવારી રેહેતલીશને જો જનમે મરજાય,
ઉનકુ અમર કીયા ગુરૂને ક્યું ગનમે પસ્તાય;
ગુરૂ હે બાલ હમારા જ્ઞાનકા કીયા પસારા,
તેરા ગુન મોતી ગાવે પરમ પદારથ પાવે. ગાઈ૦ ૧૦

ટેર.

રાણી—
સોહેર બંગાલો યું સુરે થારી ફોજ ખડી મહારાજ,
બાદલ મેહેલ બાદલ જ્યું ચમકે રતન જડીત મખાસ;
ભરી સભાકે બીચમેં રાજા રંભા કરે નીત રાસ. સોહે૦ ૧
દલપર દલ ચડે અતી ભારી એસો બંગાલો રાજ;
તુરીયા તેજ છાની રહી રાજા ઘુમર હે ગજરાજ. સોહે૦ ૨
જનમ જનમકા તું બડભાગી જોગી હુવા કૌણ કાજ;
જીવકુ તું દહે ભયો મોહ શરમ ન આઈ લાજ. સોહે૦ ૩
હાથી ઉપર કરી અંબાડી હોદે કરી ગજરાજ,
ઘોડાકી. કછુ ગીનત નાહી ત્યાગ દીયા મહારાજ સોહે ૪
રાણી—
જબોરે ગોપીચંદ જોગી હો આસન વાર બેઠા એક દીનમેં.

આજ ભલો બડભાગી પહેલી બન કયું કીયા સરે;
બાબ કાય કુ ત્યાગી. ભગો૦ ૧
આસન માર બેઠા એક છીનમ ઇશુ સરોવરકી પાળ;
બતલાયો બોલ નહી સરે બેઠા આસન માર; ભપો૦ ૬

ઢેર લાવણી.

રાણી--
રાજા રાજા ખડી પુકારૂં જોબન મદમાતી;
જોગી હોયકર ચલે જંગલમેં દેખું જલે મોરી છાતી.
મહેલા નીચે આલક જગાવે એ ઉસકા કેહેના
માતા કહેકર ભીક્ષા માગે કેસ કહું બેના;
બીના પુરૂષ હે ત્રિયા જુગમે જુઠા હે રેહેના,
જયું જયું સુરત દેખું ઉસકી ભર આવે નેના.
દોલત, માયા માલ ખજીના સબ્બી લુટાય દેના,
જોગન હોયકર ભરમ રમાવું, ઉસ રાજાકે સગ મેં જાણી
જનમ સંગાતી. જોગી૦ ૧
બારા બરસકી ઉમર તેરી સુનતા દીલજાની,
અગીયારા બરસકી ધરમ ત્રીયા ચઢતી જવાની,
સાસુ કહે તેરા નાશ બોલની ઉલટીરે જબાની,
શેહેર બગાલા સબ્બી ડબીયા શીરા દીયા પાની;
જોગ જોગી હુવા પલકમે કર ગયો નાદાની
સુણો રાજ એક અરજ મેરી તેરે બીના મેરી સુની કચેરી;
છિપા નહી બાતી. જોગી૦
એક દીન રાજા સેલણુ આયા સબ્બી કરી ત્યારી.

જો મ જાનું હોયગા જોગી રેહેતી એકળ કુંવારી;
આકલકારી ઘા લગ્યા દીલમેં ખાયા ગઇ લાચારી;
ધીરજ રહી બરનો નહીં માને ઝઘડ હારી,
જો સીખ ભેજું મેરા બાપકુ શરમકી મારી;
સુરત ભેજ દેઓ મ ઉલકાર મેરા બાપ દીલબર પ્યાર,
ભેજું પ્રેમ પાતી. જોગી૦ ૩
કબસે જોગી ભયા જલંધર જનમકા ઝેરી,
કોઈ જનમકા માગે બદલા આણ લિયા વેરી;
હાથ જોડને કરૂ બીનતી સુણો અરજ મેરી;
તુમ જોગી મ હોઉંગી જોગન રહું સંગત તેરી;
નાલે નાલે ફીરૂ ભટકતી સદા રહું ચેરી.
ધુબી પાણીકી સેવા કરૂંગી ઓર ફીરૂં ફેરી;
મોતી કહે કયા સમજાઊં બડ સભા મીજલસમ ગાઊં;
કહે ગુણી મ કયા બતલાઊ રેહો ગુણ ગાતી. જોગી૦ ૪.
ગોપીચંદકા ખેલ રચ્યો શીખે સુણે ને ગાવે
મન ઇચ્છા પૂરણ હોવેગી દુ:ખ કબુ ન પાવે.

નવિન ગુજરાતી ભાષામાં.

દોહરા.

ખેલ રચ્યો શુભ મોતીયે, નાચ્યો રૂડી પેર;
સહુકો આનંદ પામિયા, સુણતાં ઉપજે મહેર. ૧
આથ શિખેને સાંભળે, પોહેચે મનની આશ;
ખેલ ભલો પૂરો થયો કહે કબિજન દાસ. ૨

દીન દયા સહુ પાળજો, દાતારો દિન રાત;
ઝાઝી રેહેશે જગતમાં સુખે તમારી લાજ.

વાંઢાનું વગોણું.

ચોપાયા.

જન્મ કુંડળી લેઇ જોશીને પ્રશ્ન પુછવા જાઉં;
જોશી જુઠી ગાવધા કહે તે હું હઇડે હરખાઉં;
મશ્કરીમાં પણ કોઇ કદાપી કરે વિવાની વાત;
તે તો સાચે સાચી માની થાઉં રૂદે રળીઆત.
અરે પ્ર ; તેં અગણીત નારી અવનીપર ઉપજાવી;
પણ મુજ અરથે એકજ ઘડતાં આળસ તુજને આવી.
ઢેડ ચમાર ગમાર ઘણા પણ પરણેલા ઘરબારી;
તેથી તો હું અભાગીઓ કે નહી મારે ઘેર નારી.
નીત્ય રસોઇ કરીને પીરસે મુખે બોલતી મીઠું;
જન્મ ધરી એવુ સુખ મેં તો સ્વપનમાં નથી દીઠું.
મુખના મલકારા કરીને કરી જુએ પતીના સામું,
દેખી મારૂ દીલ દાઝે ને પસ્તાવો બહુ પામું.
વર કન્યા ચોરીમાં બેઠા એક બીજાને જમાડે;
અરે પ્રભુ એવું સુખ ઉત્તમ દેખાડેશ હું કે દહાડે.
અહુટથી ચીતમાં હરખાતો આવ્યો ચાવ્યો આવે;

બાળક કાલુ કાલુ બોલી બાપા કહી બોલાવે.
પુત્ર પુત્રીને પરણાવે ને વરઘ ઉથાપન વેળા;
હોમ કરે જોડે બેશીને ભલા જનથી ભેળા.
પ્રભાતે જઈને પનઘટ ઉપર બગની પેરે બેસું;
વિધવિધના વીચાર કરૂં પણ એથી અર્થ સરે શું?
રસ્તે જાતાં રામાઓના ટોળે ટોળાં દેખું;
નિરખીને નીસાસા નાખું. અભાગ્ય મારૂં લેખું.
પછી ઘેર પોતાને જઈ નીર ઉકાળી નહાવું;
બળ્યા ઝળ્યા ભાખરા બનાવી ખંત વિનાનું ખાવું.
સ્મશાન સરખું ઘર ભાસે ને ચિતા સળગતી સજ્જન;
અધિક અંતરની વાત ઉચરતા લાગે મુજને લજ્જા;
વાસણની ઉતરેવડને એક રાતું વસ્ત્ર ઓઢાડું;
ઉભાં છો વહુ એમ કહીને મારૂં મન રમાડું.
એની જોડે ઉભો રહીને એમ વિચારૂં આપ;
આ જેવડી કન્યા હોય તો પછી શા સંતાપ.
એક દોરડું લઇ તેની વરમાળા બેશ બનાવી;
મારાને ઉતરેવડના મેં કંઠ વિશે પેહેરાવી.
ચાલો વહુ ચોરીમાં તમને આપીશું માં માગ્યું;
ખેંચવાથી તે ખસી પડ્યું ને વાંસે મુજને વાગ્યું.
હસતાં મારે લાતો જો બાઈ હોય પ્રિયાની પ્રીતો;
મ મારે મન એમ માન્યું મને આજ ઓરીએ જિત્યો.
નારી વીના દુઃખનો નહી છેડો મહેલું એ દુઃખ મારે;

પુરપતી કહે પરણાવું તુજને ના માગીશ એક મારે.
નારી તારી નાત તણી છે પણ વીધવા ગુણવાન;
સોલ વરસની સુંદરી તે છે રૂપે રતી સમાન
ઉગાણું તો દુખની હજી દીસે જેવી ડોશી;
પણ રંભા જેવી બનશે તું રાખીશ પાળીપોશી.
પણ તારા નાતીલા તુજને કરશે નાતની બહાર;
માટે હિંમત હોય તને તો પરણાવું તે નાર.

ચપોઈ.

વાંઢા મોટા ચોરે ચોકટે ઉજળે લુગડે ફરે;
પણ ગામની પાણીઆરી એમ કહેકે વાંઢા ગામમાંથી
ક્યારે મરે.
વાંઢા ઘેર વલોણું, સુંદરી છારી જાય;
વાંઢે પાથરી પછેડી તો સુંદરી નાઠી જાય.
ગાડાં વેચી લાવ્યા ધણીઓ, લેટ ફસરકે આવે;
વાંઢા મોટા વીચાર કરે, પણ કોઇ દળવાને ન આવે.
અભાગીયા વાંઢા સહુ એ વીનાના જંન;
પુરવે પાપ કીધાં ઘણાં કે ઝુરે રાતને દંન.
પાડોશી ઘેર પદમણી, ઈંદ્રના જેવું સુખ;
પણ હું વાંઢો પાપી ઘણો કે જનમ દુઃખનું દુઃખ.

